

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/37008,ul-Leszczynskiego-Juliana.html>
23.03.2026, 23:22

ul. Leszczyńskiego Juliana

*W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa **powinna zostać zmieniona** jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).*

Julian Leszczyński (1889-1937) – ps. „Leński”, działacz rewolucyjny i komunistyczny, jeden z przywódców partii komunistycznej w Polsce i w Rosji Sowieckiej, członek władz stalinowskiej Międzynarodówki Komunistycznej. Jeden z najwierniejszych Stalinowi funkcjonariuszy partyjnych. Działacz także francuskiego i niemieckiego ruchu komunistycznego.

Urodził się 8 I 1889 r. w Płocku w rodzinie robotniczej. W 1905 r., w wieku 16 lat wstąpił do Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, identyfikując się z głoszonymi przez nią hasłami „rewolucji robotniczej” oraz internacjonalizmu. W l. 1909-1912 studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie zaangażował się w działalność Związku Młodzieży Socjalistycznej „Spójnia”. Po podziale w łonie SDKPiL, do którego doszło w roku 1911, Leszczyński znalazł się w grupie „rozłamowców”, opowiadających się za bliższą współpracą z „bolszewikami”. Nie chcąc posługiwać się szlacheckim nazwiskiem, przyjął pseudonim „Leński”. Od jesieni 1912 r. przebywał w Warszawie, gdzie został w 1913 r. członkiem Komitetu Warszawskiego SDKPiL.

Okres I wojny światowej Leszczyński spędził w Rosji. Po wybuchu rewolucji październikowej, w latach 1917-1919, był bolszewickim komisarzem do spraw polskich przy Ludowym Komisariacie Spraw Narodowościowych. Był przeciwnikiem niepodległości Polski. Podczas zwycięstw sowieckiej ofensywy zmierzającej na Warszawę w 1920 roku pełnił funkcję delegata Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski w Białymstoku. Miał to być nowy rząd dla tworzonej przez bolszewików polskiej republiki sowieckiej, na ziemiach zajętych przez Armię Czerwoną. Po klęsce bolszewików pod Warszawą Leszczyński wraz z całym Komitetem został ewakuowany na wschód 22 VIII 1920 r. Od 1921 do 1923 r. był członkiem Biura Politycznego przy Komitecie Centralnym Rosyjskiej Komunistycznej Partii (bolszewików). Utrzymywał jednocześnie kontakt z powstałą w 1918 r. Komunistyczną Partią Robotniczą Polski, w 1924 r. wszedł do jej ścisłego kierownictwa. Na III Zjeździe KPRP w 1925 roku., zgodnie z wytycznymi Moskwy, dokonano ostrej krytyki poprzednich władz, które oskarżono o tendencje „prawicowe”. Leński został wybrany do Biura Politycznego Komitetu Centralnego partii. Z nazwy partii usunięto przymiotnik „robotnicza” i przyjęto nazwę Komunistyczna Partia Polski (KPP). Partia otwarcie stała na gruncie likwidacji II Rzeczypospolitej. W dążeniu do rozbicia „imperialistycznej Polski” w dokumentach

programowych zażądano m.in. zwrotu Niemcom Górnego Śląska i Pomorza. Kiedy na przełomie listopada i grudnia 1925 roku odbyła się IV konferencja KPP, która wybrała nowy Komitet Centralny, Leszczyński, był jednym z najważniejszych przywódców partii. Po latach Władysław Gomułka, działacz KPP i późniejszy przywódca PPR i PZPR w Polsce, pisał o uchwałach IV konferencji, że stała ona „tylko na gruncie niepodległości Polski Radzieckiej, a takiej Polski przecież nie było. Polska ówczesna była burżuazyjna i KPP nie kryła się z tym, że nie chce bronić niepodległości Polski burżuazyjnej. W stosunku do ówczesnej Polski zajmowała więc stanowisko antyniepodległościowe”. Od IV Zjazdu KPP w 1927 roku Leszczyński-Leński zdobywał, jako działacz wierny linii stalinowskiej, dominujące znaczenie w partii jako jedyny przywódca. W 1929 roku objął stanowisko Sekretarza Generalnego KC KPP. Funkcję tę, jako zawodowy funkcjonariusz partyjny, opłacany z funduszy dostarczanych przez ZSRR, pełnił do końca istnienia partii. Stalin, który niepodzielnie rządził partią bolszewicką i Kominternem, całą działalność ruchu komunistycznego podporządkował realizacji interesów sowieckiego państwa. W poszczególnych krajach komuniści zostali faktycznie sprowadzeni do roli agentury, prowadzącej działania prowokacyjne, terrorystyczne i wywiadowcze na rzecz Związku Sowieckiego. W Polsce koordynował te działania Leszczyński, który uczestniczył także w ruchu komunistycznym na terenie Niemiec i Francji. Wewnętrzne rozgrywki i polityka Stalina doprowadziły w drugiej połowie lat 30. do fali czystek, które dotknęły nawet najbardziej wiernych mu działaczy partyjnych. Należał do nich także Leszczyński-Leński. Mimo zasług w organizacji agenturalnej działalności przeciw państwu polskiemu, w 1937 roku został wezwany do ZSRS. 10 czerwca został w Moskwie aresztowany. W ramach wewnętrznych mafijnych porachunków na szczytach władzy sowieckiej oskarżono go fałszywie o współpracę z polską policją i wywiadem wojskowym, a następnie stracono.

(mkkr)